

RÆLINGEN KOMMUNE

Styringsindikatorer

Vedlegg til årsberetning 2016

Trivselskommunen med nærhet til Østmarka og Øyeren

Innholdsfortegnelse

Om dokumentet	4
Trivsel, livskvalitet og folkehelse.....	5
Tverrfaglighet og samhandling i folkehelsearbeid.....	6
Livsstil og sunne valg	6
Trygghet, mestring og læring	9
Nærmiljø og tilhørighet	11
Natur, kultur og aktivitet.....	13
Utbygging, transport og klima	15
Areal- og transportutvikling.....	16
Klimahensyn	16
Organisasjon og tjenesteutvikling.....	19
Tjenesteutvikling.....	20
Kompetanse	21
Organisasjonskultur.....	23

Om dokumentet

Dette dokumentet er et vedlegg til årsberetningen, og skal vise status på styringsindikatorerne som er presentert i gjeldende handlingsprogram, innenfor hvert av hovedområdene fra kommuneplanen.

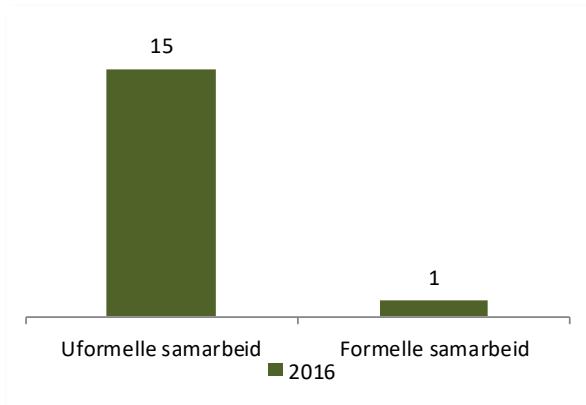
Hvert hovedområde innledes av en oversikt over status på indikatorene med fargekoder som viser om nivået ved siste måling er forbedret, forverret eller uendret siden forrige måling. Fargekodene er således ikke et uttrykk for et ambisjonsnivå.

Trivsel, livskvalitet og folkehelse

	Satsingsområde	Styringsindikator	Utvikling	
			Siste måling	fra forrige måling
T1	Tverrfaglighet og samhandling i folkehelsearbeid	Antall samarbeid med frivillige	16	
T2	Livsstil og sunne valg	Andel med tilgang til nærturterreng	55,0	
		Andel med tilgang til rekreasjonsareal	57,0	
		Andel fysisk aktive	83,0	
		Score på uteareal i barnehager	4,5	
		Antall med diabetes type 2 ift. innbyggere	35,7	
T3	Trygghet, mestring og læring	Score på trivsel	4,4	
		Score på mobbing	1,3	
		Poeng på nasjonale prøver	53,5	
		Andel frafall i videregående skole	19,0	
		Andel sosialhjelpsmottakere	3,4	
T4	Nærmiljø og tilhørighet	Andel valgdeltakelse	55,4	
		Andel sysselsetting	69,8	
		Antall medlemmer i lag og foreninger	3627	
T5	Natur, kultur og aktivitet	Antall km turstier og løyper ift. innbyggere	29,0	
		Antall kulturarrangementer	335	
		Antall idrettsanlegg ift. innbyggere	5,8	

Tverrfaglighet og samhandling i folkehelsearbeid

Samarbeid med frivillige

Kilde: Egne data

Antall samarbeid med frivillige som gir tilbud til pårørende og/eller brukere – innenfor eldreomsorg og hjemmebaserte tjenester

Samarbeid og partnerskap mellom kommunen og familie, frivillige og nærmiljøet er en viktig satsing framover, og frivillig sektor er en betydelig ressurs i lokalsamfunnet. Frivillig innsats skal ikke erstatte de lovpålagte tjenestene, men bidra til å opprettholde eller øke kvaliteten på tjenestene - og er med på å sikre en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste.

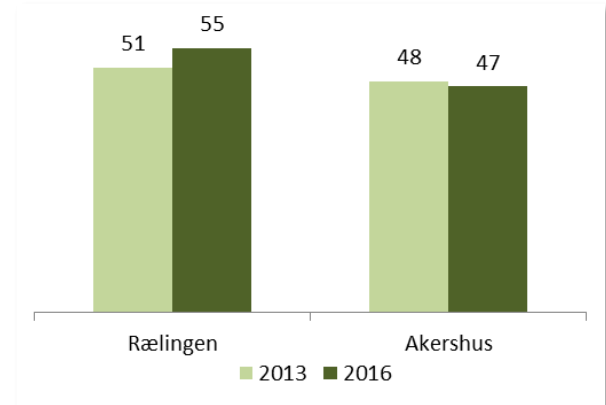
Indikatoren viser antall samarbeidsordninger med frivillige organisasjoner eller enkeltpersoner (i kategorien ildsjeler) – gjennom formelle eller uformelle samarbeid. Formelle samarbeid er definert som samarbeid der det foreligger skriftlig avtale. Indikatoren er innenfor eldreomsorg og hjemmebaserte tjenester, og det vil bli supplert med flere områder senere, innenfor helse og kultur.

Samarbeid med, og tilbud fra, en organisasjon kan ha svært ulikt omfang og kvalitet, men antall samarbeid gir likevel en indikasjon på kommunens evne til å inngå i partnerskap med lokalsamfunnet.

I 2016 har kommunen formelt samarbeid med Frivillighetssentralen som bidrar med matombringing til hjemmeboende. Kommunen har uformelt samarbeid med følgende organisasjoner; Kirkens Bymisjon, NKS sanitetsforening, Mental Helse, Rusmisbrukernes interesseorganisasjon, Røde Kors og Røde Kors besøkstjeneste, Vi gjør det gruppen, Frivillighetssentralen, flere sangkor, Menighetspleien, Lions, Bondekvinnelaget og Støtteforening på Fjerdingby omsorgssenter.

Livsstil og sunne valg

Tilgang til nærturterreng

Kilde: SSB tabell 09579

Andel av tettstedsbefolkningen med trygg tilgang til nærturterreng

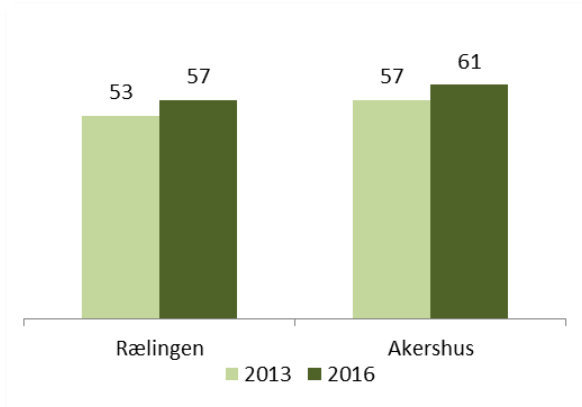
Tilgang til nærturterreng gir mulighet for fysisk og psykisk rekreasjon, og er et viktig kriterium for et miljøvennlig tettsted. Trygg tilgang og nærhet gjennom gangmulighet gir lav terskel for å benytte naturområder, for mange grupper. Det gir mulighet for fysisk aktivitet og friluftsliv i hverdagen.

I Rælingen vektlegges god tilgjengelighet til natur- og grøntområder som en vesentlig del av kommunens identitet og visjon og som et vesentlig innsatsområde i vårt planarbeid.

Nærturterreng er definert som store naturområder - større enn 200 dekar. Kravet til gangavstand er 500 meter for nærturterreng.

Indikatoren er målt i 2013 og 2016, og viser at 55 % av Rælingens befolkning pr. 1. januar 2016 har trygg tilgang til nærturterreng. Dette er noe høyere enn ved forrige måling, og en høyere andel enn gjennomsnittet for Akershus.

Merknad: Grunnlagsmateriale for beregning av indikatorene tilgang til nærturterreng og til rekreasjonsformål, vil bli vurdert mht. økt innsikt i metodikken og de geografiske databasene som ligger til grunn.

Tilgang til rekreasjonsareal

Kilde: SSB tabell 09579

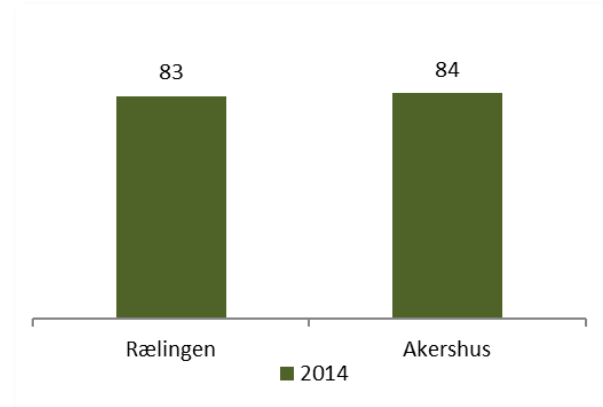
Andel av tettstedsbefolkningen med trygg tilgang til rekreasjonsareal

Tilgang til rekreasjonsareal er viktig for befolkningens velvære og utvikling. Spesielt har det vist seg at barn med tilgang til naturomgivelser som innbyr til variert aktivitet har bedre motorisk utvikling enn barn som bor i mer tilrettelagt og funksjonsbestemt miljø. I Rælingen vektlegges god tilgjengelighet til natur- og grøntområder som en vesentlig del av kommunens identitet og visjon og som et vesentlig innsatsområde i vårt planarbeid.

Rekreasjonsareal er definert som naturområde av en viss størrelse - minst 5 dekar. Kravet til gangavstand er 200 meter for rekreasjonsareal.

Indikatoren er målt i 2013 og 2016, og viser at 57 % av Rælingens befolkning pr. 1. januar 2016 har trygg tilgang til rekreasjonsareal. Dette er noe høyere enn ved forrige måling, men noe lavere enn gjennomsnittet for Akershus.

Indikatoren er supplert i folkehelseoversikten.

Fysisk aktivitet

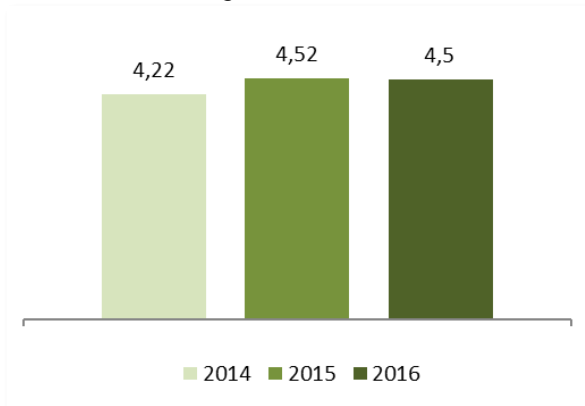
Kilde: Ungdata.no

Andel fysisk aktive på 8.-10. trinn

Fysisk aktivitet er viktig for befolkningens helse, og andelen fysisk aktive er et uttrykk for i hvilken grad befolkningen tar sunne valg.

Indikatoren viser prosentandel av ungdomsskoleelever som trener minst en gang i uka.

Rælingen deltok i ungdatabundersøkelsen i 2014, med en svarprosent på 77 %. Undersøkelsen viser at 83 % av ungdomsskoleelevene i Rælingen er fysisk aktive. Dette er marginalt lavere enn gjennomsnittet for Akershus, og noe høyere enn landsgjennomsnittet på 81 %.

Uteareal i barnehager

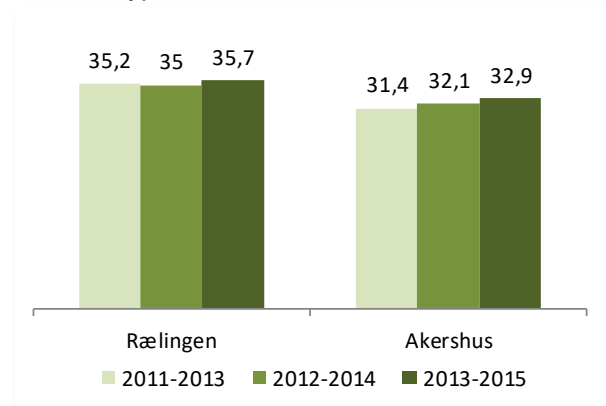
Kilde: Egne data

Foreldrenes syn på om uteområdet fremmer barnas lek og læring

Frisk luft og fysisk aktivitet er viktig for god folkehelse. Grunnlaget for å trives ute i friluft kan legges allerede i barnehagen. Da er det viktig at barna opplever gode muligheter for lek og læring ute i barnehagen.

Indikatoren måles i brukerundersøkelse til foreldrene, og viser gjennomsnittlig score på en skala fra 0 til 6, der 6 er best. Indikatoren viser en score på 4,5 for siste året. Tallene gjelder kommunale barnehager.

Fra og med 2017 vil kommunens egen brukerundersøkelse bli erstattet av Utdanningsdirektoratets felles undersøkelse.

Diabetes type 2

Kilde: Folkehelseinstituttet (Reseptregisteret)

Brukere av legemidler til behandling av type 2-diabetes (30-74 år) pr 1000 standardisert, tre års glidende gjennomsnitt

Overvekt er en viktig risikofaktor for utvikling av type 2-diabetes, og forekomst av type 2-diabetes kan derfor si noe om befolkningens kosthold og fysiske aktivitet. Røyking er også en risikofaktor for å utvikle diabetes.

Indikatoren er et uttrykk for i hvilken grad innbyggerne tar sunne valg, og også et uttrykk for befolkningens fysiske helsetilstand.

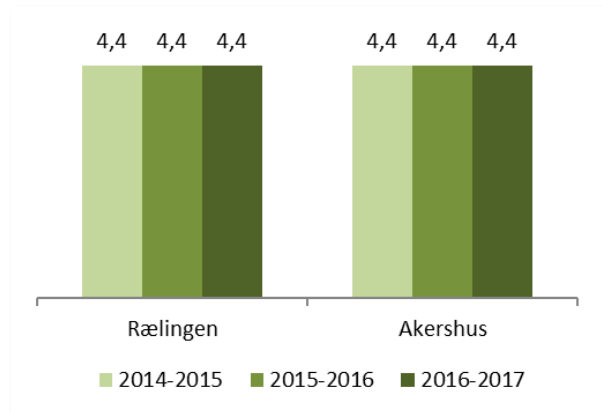
Det er viktig å vurdere om legemiddelbruk er en god indikator på sykdomsforekomst, noe som vil avhenge av lokal kunnskap om behandlingsmetoder og diagnostiseringspraksis.

Indikatoren måles årlig, og viser at ca. 630 voksne innbyggere i Rælingen bruker legemidler foreskrevet på resept til behandling av type 2-diabetes. Dette er noe høyere enn gjennomsnittet i Akershus, og marginalt høyere enn forrige måling.

Trygghet, mestring og læring

Trivsel

Kilde: Utdanningsdirektoratet (skoleporten) - Elevundersøkelsen

Gjennomsnittlige resultater for trivsel på 7. trinn i Elevundersøkelsen

Trivsel på skolen er en av en rekke faktorer som påvirker elevenes motivasjon for å lære, og dermed deres evne til å mestre de utfordringene skolehverdagen gir.

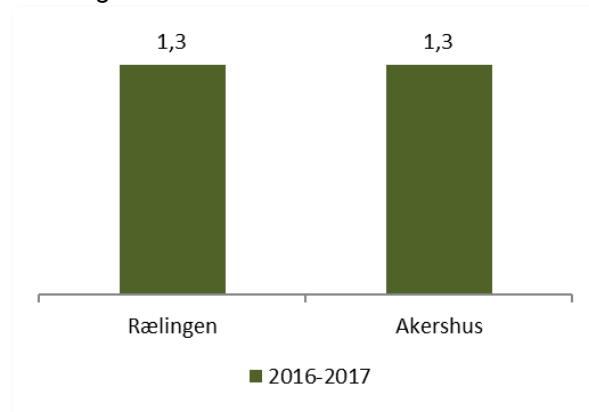
Indikatoren gir uttrykk for trivsel og viser elevenes generelle trivsel på skolen, målt gjennom elevundersøkelsen. Indikatoren består av følgende spørsmål: Trives du på skolen?

Indikatoren er sist målt for skoleåret 2016/2017. Gjennomsnittlig resultat for trivsel blant elevene på 7. trinn i Rælingen har ligget jevnt på 4,4 de siste årene. Dette er på samme nivå som gjennomsnittet for Akershus. Skalaen går fra 1 til 5, der 5 er best.

Resultatene følges i kommunens årlige tilstandsrapport. I tilstandsrapporten fremkommer resultater også på skolenivå. Det er variasjoner i resultatet mellom barneskolene, og mellom kjønn.

Indikatoren er supplert i folkehelseoversikten.

Mobbing

Kilde: Utdanningsdirektoratet (skoleporten) - Elevundersøkelsen

Gjennomsnittlige resultater for mobbing på 7. trinn i Elevundersøkelsen

Forskning viser at barn som mobbes har opptil sju ganger høyere risiko for psykiske plager enn barn som ikke mobbes.

Indikatoren gir uttrykk for mobbing, målt gjennom elevundersøkelsen. Indikatoren består av følgende spørsmål: Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?

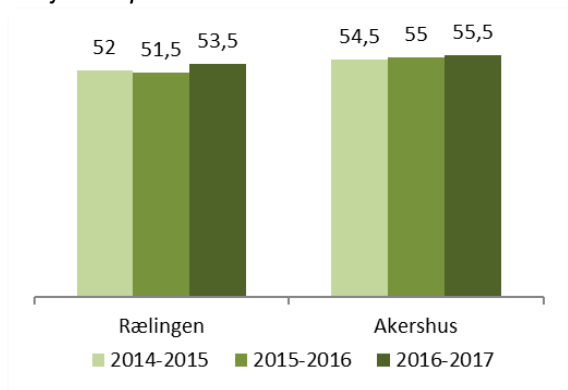
Indikatoren er sist målt for skoleåret 2016/2017, og viser at gjennomsnittlig resultat for mobbing blant elevene på 7. trinn i Rælingen er 1,3. Dette er på samme nivå som gjennomsnittet for Akershus. Skalaen går fra 1 til 5, der 1 er best. Det er brudd i tidsrekken, dvs. at siste måling ikke er sammenliknbar med tidligere år.

Elevundersøkelsen ble endret i 2016. Elevene får nå spørsmål om de er blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene, og hvor ofte. Deretter blir de spurt om hva slags mobbing de blir utsatt for. Det er lagt til egne spørsmål om «voksenmobbing» og digital mobbing. Elevene får også spørsmål om de selv har mobbet noen.

Resultatene følges i kommunens årlige tilstandsrapport. I tilstandsrapporten fremkommer resultater også på skolenivå. Det er variasjoner i resultatet mellom barneskolene, og mellom kjønn.

Indikatoren er supplert i folkehelseoversikten.

Nasjonale prøver

Kilde: Utdanningsdirektoratet (skoleporten) – Nasjonale prøver

Gjennomsnittlige resultater nasjonale prøver på 9. trinn

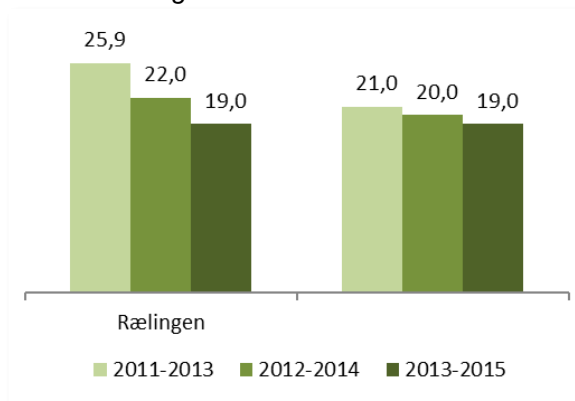
Grunnleggende ferdigheter er nødvendige forutsetninger for læring og utvikling i skole, arbeid og samfunnsliv. Nasjonale prøver på 9. trinn skal kartlegge i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for de grunnleggende ferdighetene lesing og regning, og er et uttrykk for elevenes læringsutbytte.

Indikatoren er sist målt for skoleåret 2016/2017, og viser at gjennomsnittlig resultat (skalapoeng) på nasjonale prøver i Rælingen er 53,5 (lesing 54 og regning 53). Dette er noe lavere enn gjennomsnittet for Akershus (lesing 56 og regning 55), men bedre enn året før.

I Strategi for skoleeier 2015-2018 sammenliknes Rælingen med kommunegruppe 7 og landsnittet i forhold til ambisjonsnivå.

Resultatene følges i kommunens årlige tilstandsrapport. I tilstandsrapporten fremkommer resultater også på skolenivå. Det er variasjoner i resultatet mellom ungdomsskolene.

Frafall i videregående skole

Kilde: Folkehelseinstituttet

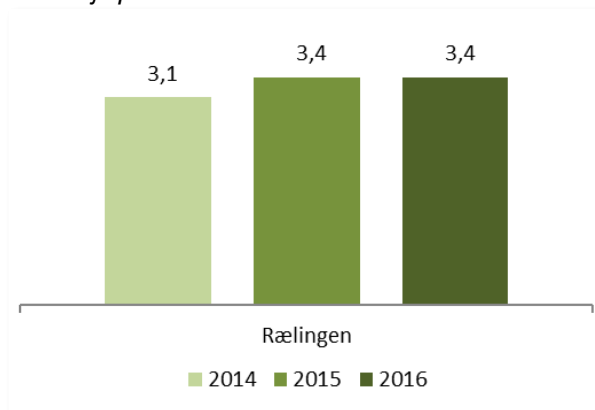
Andel ungdom med frafall i videregående skole

Indikatoren gir uttrykk for gjennomføringsgrad i videregående opplæring (VGO). Det er dokumenterte sammenhenger mellom utdanningsnivå, materielle levekår og helse. Brukt med varsomhet og i kombinasjon med annen kunnskap, kan indikatoren antyde noe om risikoen for vedvarende levekårs- og helseproblemer. Indikatoren er også et uttrykk for mestring.

Indikatoren er sist målt for skoleperioden 2013-2015, og viser at 19 % av elevene fra Rælingen (bostedskommune ved oppstart av videregående utdanning) har frafall i videregående skole. Dette er på samme nivå som gjennomsnittet for Akershus. Det har vært en positiv trend i Rælingen i de siste målinger.

Indikatoren er supplert i folkehelseoversikten.

Sosialhjelpsmottakere

Kilde: SSB tabell 04906

Andel sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggere 20-66 år

Indikatoren gir uttrykk for risiko for helseproblemer. Mottakere av sosialhjelp er en utsatt gruppe psykososialt og materielt. De har ofte en mer marginal tilknytning til arbeidsmarkedet, kortere utdanning, lavere bostandard og større innslag av helseproblemer enn befolkningen ellers

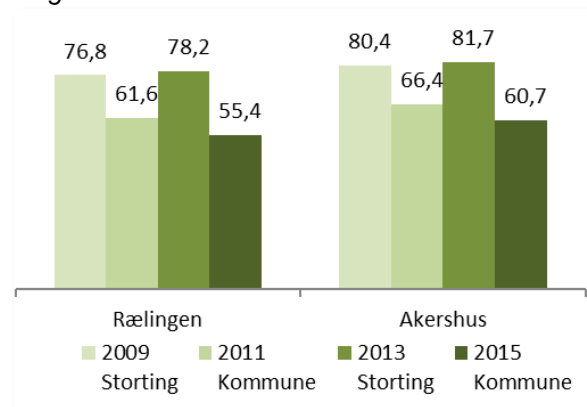
Indikatoren er sist målt for 2016, og viser at 3,4% av Rælingens innbyggere i voksen alder mottar sosialhjelp. Dette er samme nivå som 2015.

Nav har sett en negativ utvikling i antall mottakere av sosialhjelp, som samsvarte med nasjonal økning i utgifter til sosialhjelp, og tiltak ble iverksatt lokalt i 2016.

Indikatoren er supplert i folkehelseoversikten, og endret fra årsberetning 2015 til 2016.

Nærmiljø og tilhørighet

Valgdeltakelse

Kilde: SSB tabell 09475

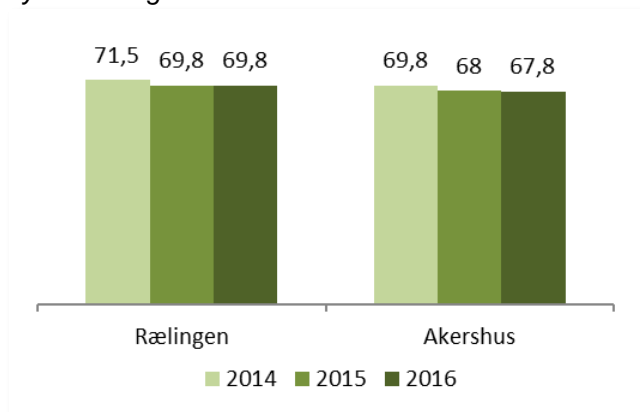
Andel innbyggere som stemmer ved kommunestyre- og stortingsvalg

Indikatoren gir uttrykk for deltakelse. Innbyggernes deltakelse i lokalsamfunnet og følelse av tilhørighet er viktig for trivsel, psykisk helse og lokalsamfunnets bærekraft. Indikatoren er viktig, fordi vi tradisjonelt har hatt noen utfordringer knyttet til samfunnsdeltakelse og tilhørighetsfølelse.

Indikatoren er sist målt ved kommunestyrevalget i 2015, og viser at 55,4 % av innbyggerne i Rælingen stemte ved forrige valg. Dette er en reduksjon fra forrige kommunestyrevalg og lavere enn gjennomsnittet for Akershus. Andelen som stemmer ved kommunestyrevalg økte i Rælingen fra 2007 til 2011, men ble redusert til et lavere nivå i 2015 enn i 2007.

Valgdeltakelsen er vesentlig høyere ved stortingsvalg enn ved kommunestyrevalg, og denne forskjellen er større i Rælingen enn i Akershus.

Sysseisseting

Kilde: SSB tabell 06445

Andel sysselsatte i befolkningen 15-74 år

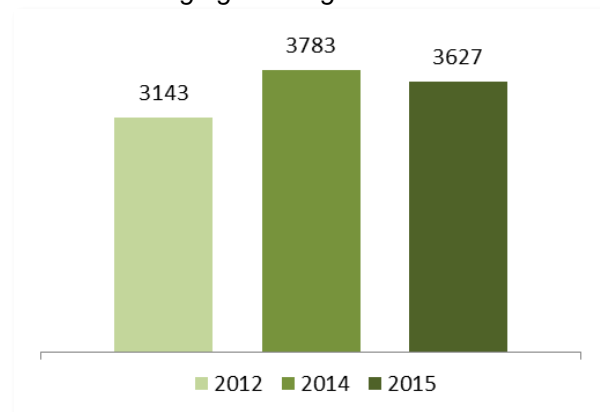
Indikatoren sier noe om innbyggernes grad av deltakelse i lokalt samfunnsliv, der arbeidsliv er å anse som vesentlig for deltakelse og tilhørighet.

Indikatoren er sist målt for 2016, og viser at 69,8% av innbyggerne i Rælingen er sysselsatt. Dette er en noe høyere sysselsetningsandel enn for Akershus. Sysselsetningsandelen i Rælingen er uendret siste periode.

Sysselsetningsandelen har gått marginalt opp for menn, og marginalt ned for kvinner. Sysselsetningsandelen har gått marginalt opp for befolkningen ekskl. innvandrere og marginalt ned for innvandrere.

Indikatoren er supplert i folkehelseoversikten.

Medlemstall lag og foreninger

Kilde: Egne data

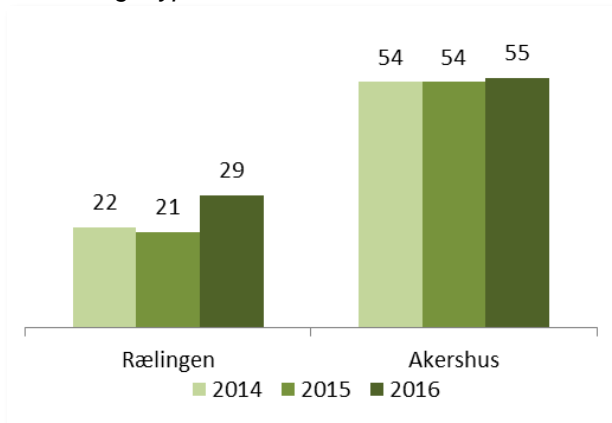
Antall medlemmer i lokale lag og foreninger

Indikatoren viser antall registrerte medlemmer bosatt i Rælingen, i lag og foreninger som mottar støtte fra Rælingen kommune. Tallene inneholder ikke medlemstall i interkommunale lag og foreninger, kun Rælingens, og er et uttrykk for tilhørighet og deltakelse i samfunnet.

I Rælingen er det 3627 registrerte medlemmer i lokale lag og foreninger i 2015, en reduksjon fra året før. Den største nedgangen er i Rælingen skiklubb.

Natur, kultur og aktivitet

Turstier og løyper

Kilde: Kostra

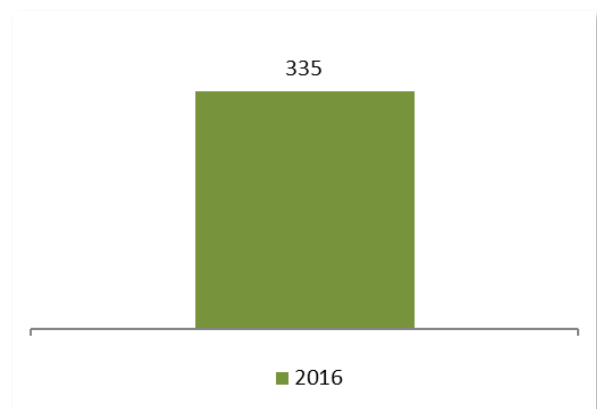
Antall kilometer turstier og løyper tilrettelagt for sommerbruk pr. 10 000 innbyggere

Indikatoren er knyttet til *natur*, og sier noe om mangfold i tilbud og mulighet for opplevelse og aktivitet.

Indikatoren er sist målt for 2016, og viser at Rælingen kommune har 29 km turstier og løyper pr. 10 000 innbyggere. Dette er vesentlig lavere enn gjennomsnittet i Akershus.

Grunnlaget for indikatoren vil bli undersøkt og oppdatert til neste års rapportering, grunnet feilrapportering på temaet.

Kulturarrangementer

Kilde: Egne data

Antall kulturarrangementer der kommunen er arrangør/medarrangør og andre arrangementer

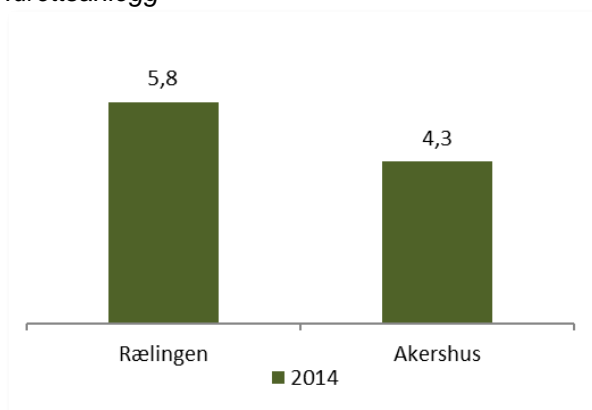
Indikatoren er knyttet til *kultur*, og sier noe om mangfold i tilbud og mulighet for opplevelser.

Indikatoren gir uttrykk for mangfold både gjennom tilbud der innbyggere er enten utøvende deltakere eller deltar som publikum.

Indikatoren tar utgangspunkt i de mest brukte arenaene våre, og er dermed avgrenset til aktiviteter på kulturskolen, ungdomshuset, biblioteket, kulturuka, kirkene, trivselssenteret, bygdetunet, Sandbekkstua og i kultursalen.

Majoriteten av arrangementene har vært på biblioteket. Aktiviteter i forbindelse med kulturuka samt arrangementer i kulturskolen har også bidratt vesentlig til et stort tilbud.

Idrettsanlegg

Kilde: Akershus fylkeskommune

Antall idrettsanlegg pr. 10 000 innbyggere

Indikatoren er knyttet til *aktivitet*, og sier noe om mangfold i tilbud og mulighet for opplevelse og aktivitet.

Indikatoren er sist målt for 2014 og viser at Rælingen kommune har 5,8 idrettsanlegg pr. 10 000 innbyggere. Dette er høyere enn gjennomsnittet i Akershus.

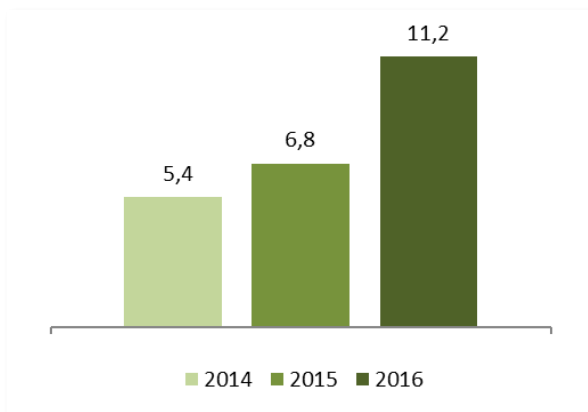
I Rælingen er det til sammen 10 idrettsanlegg i 2014: 6 kunstgressbaner, 2 spilleflater i idrettshall, 2 svømmehaller og ingen ishaller. Det er på kunstgressbaner Rælingen er høyere representert enn Akershussnittet.

Utbygging, transport og klima

	<i>Satsingsområde</i>	<i>Styringsindikator</i>	<i>Siste måling</i>	<i>Utvikling fra forrige måling</i>
U1	Areal- og transportutvikling	Andel utbygging på Fjerdingby	11,2	
U2	Klimahensyn	Antall elbiler ift. innbyggere	49,0	
		Antall km gang- og sykkelveier ift. innbyggere	12,0	
		Energibruk kommunale bygg ift. bygningsmasse	158,4	
		Andel økologisk dyrket areal	29,4	
		Andel gjenvinning av avfall	87,0	

Areal- og transportutvikling

Utbygging på Fjerdingby

Kilde: Egne data

Andel nye boliger etablert i Fjerdingby skolekrets

Indikatoren angir om vi har et areal- og transport-effektivt utbyggingsmønster gjennom foretting nord i kommunen, samt om vi utvikler områder med kvalitet gjennom utvikling av Fjerdingby som sentrumsområde.

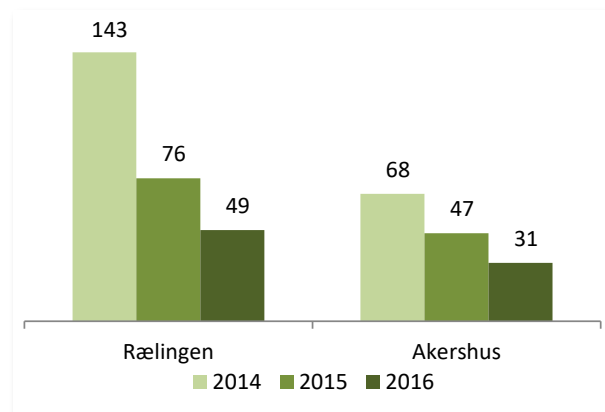
Indikatoren er basert på egne data om utbygging, og viser antall nye boliger etablert i Fjerdingby skolekrets i prosent av antall nye boliger etablert totalt i kommunen.

I 2016 ble 11,2 % av alle nye boliger i kommunen etablert på Fjerdingby. Smestad er fortsatt den kretsen som har størst utbygging, med hele 70,8 % av boligene i 2016.

I boligbyggeprognosene de neste årene forventer vi høy utbygging på Fjerdingby, slik at andelen boliger som etableres på Fjerdingby øker kraftig fra ca 2019, samtidig som andelen nye boliger på Smestad går ned.

Klimahensyn

Elbiler

Kilde: Opplysningsrådet for veitrafikken

Antall innbyggere pr. elbil

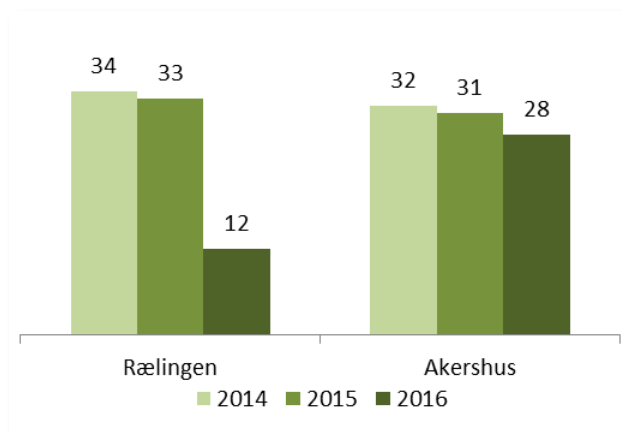
Indikatoren gir uttrykk for klimahensyn gjennom reduserte klimagassutslipp fra kjøretøy.

Kommunen har i 2016 fått utarbeidet et klimagassregnskap for utslipp i kommunen på 2015 tall. Regnskapet viser at omtrent 43 % av kommunens direkteutslipp er veitrafikk. Andelen er mye høyere enn andelen for landsgjennomsnittet, som består av rundt 31 %. Å begrense utslipp fra kjøretøy og øke bruken av alternative kjøretøy er derfor en sentral del av kommunens målsetting om å redusere klimagassutslipp.

Indikatoren er sist målt for 2016 og viser at det i Rælingen er 365 elbiler. Fordelt på 17 730 innbyggere blir dette 49 innbyggere pr. elbil. Dette er høyere enn gjennomsnittet for Akershus, men vesentlig lavere enn de seneste årene.

Gang- og sykkelveier

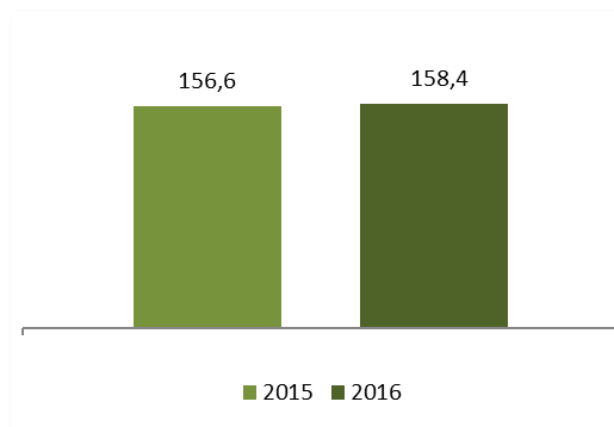
Kilde: Kostra

Antall kilometer sykkel-, gangveier og turstier mv. med kommunalt driftsansvar pr. 10 000 innbyggere

Indikatoren gir uttrykk for klimahensyn gjennom tilrettelegging for alternative transportmetoder og derigjennom reduserte klimagassutslipp fra kjøretøy.

Grunnlaget for indikatoren vil bli undersøkt og oppdatert til neste års rapportering, grunnet feilrapportering på temaet.

Energibruk i kommunale bygg

Kilde: Kostra/Hafslund

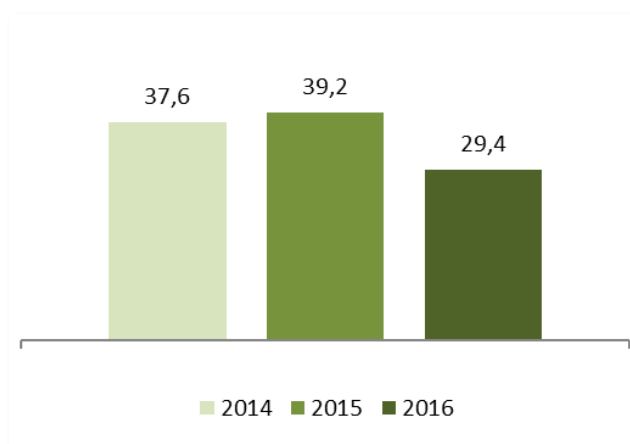
Totalt energiforbruk for kommunens eide bygningsmasse fordelt på kWh/m².

Indikatoren gir uttrykk for klimahensyn gjennom effekt av tiltak for å redusere energibruk i kommunale bygg.

Kommunens har i 2016 fått utarbeidet et klimagassregnskap for utslipp i kommunen på 2015 tall. Regnskapet viser at 12 % av utslipp fra kommunens egen virksomhet kommer fra energiforbruk, noe som tilsvarer omtrent 1 723 tonn CO₂-ekvivalenter.

Kommunedelplan klima og energi fastsetter at kommunen har som målsetting at all eksisterende bygningsmasse, bygd i 2014 eller tidligere, skal ha et årlig energiforbruk som tilsvarer energimerke C målt i kWh/m². Målsettingene blir målt per formålsbygg, da energimerke C tilsvarer ulikt forbruk for de ulike byggene.

Indikatoren viser her kommunens totale forbruk. Tilstandsrapport natur og miljø viser den detaljerte rapporteringen på de ulike formålsbyggene.

Økologisk matproduksjon

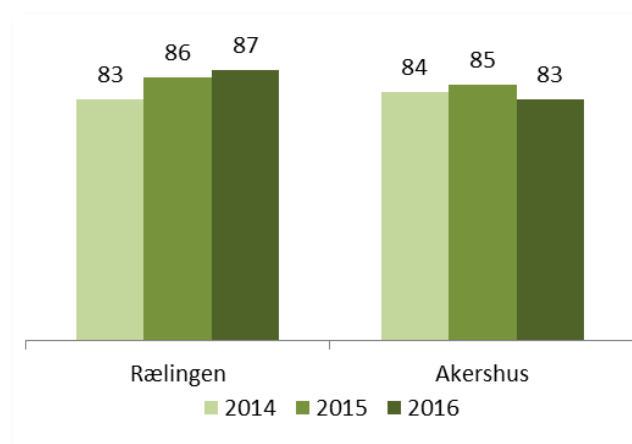
Kilde: Fylkesmannen i Oslo og Akershus/Statens landbruksforvaltning

Andel økologisk areal av samlet dyrket areal i drift

Indikatoren gir uttrykk for klimahensyn gjennom reduserte klimagassutslipp fra matproduksjon.

Klimagassutslipp fra økologisk landbruk er lavere enn ved konvensjonell drift, i hovedsak fordi det ikke brukes kunstgjødsel. I tillegg vil det i mange økologiske driftsformer være slik at dette er positivt for oppbygningen av innhold av organisk materiale i jorda, på grunn av bruk av husdyrgjødsel og vekstskifte med gras.

En svært stor andel av jordbruksarealet i Rælingen drives økologisk. Dette er spesielt høyt sammenlignet med de fleste kommuner i landet. Endringen fra 2015 til 2016 skyldes endringer i kartgrunnlaget, hvor arealer på Rælingsøya ikke lenger er klassifisert som dyrka mark.

Gjenvinning av avfall

Kilde: Kostra

Andel husholdningsavfall som er levert til materialgjenvinning, biologisk behandling og energiutnyttelse

Indikatoren gir uttrykk for effektiv og fornybar energi gjennom økt gjenvinning av husholdningsavfall.

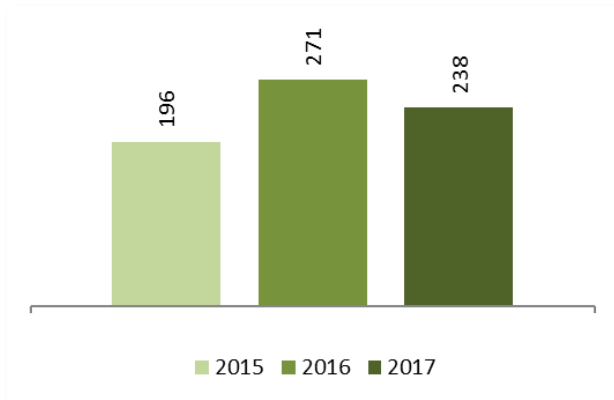
Indikatoren er sist målt for 2016 og viser at 87 % av husholdningsavfallet i Rælingen blir gjenvunnet. Dette er høyere enn Akershus-gjennomsnittet, og viser en økende andel de siste årene.

Organisasjon og tjenesteutvikling

	<i>Satsingsområde</i>	<i>Styringsindikator</i>	<i>Siste måling</i>	<i>Utvikling fra forrige måling</i>
01	Tjenesteutvikling	Score på kvalitet i kommunebarometeret	238	
		Score på kostnadsnivå i kommunebarometeret	113	
02	Kompetanse	Andel fagutdannet i barnehage	30,7	
		Andel fagutdannet i skole	72,1	
		Andel fagutdannet i pleie og omsorg	76,0	
		Andel sluttet i kommunen	3,7	
		Score på opplevd egenkompetanse	5,2	
03	Organisasjonskultur	Score på opplevd organisasjonskultur	4,9	

Tjenesteutvikling

Kvalitet i kommunebarometeret

Kilde: Kommunebarometeret

Totalplassering i kommunebarometeret

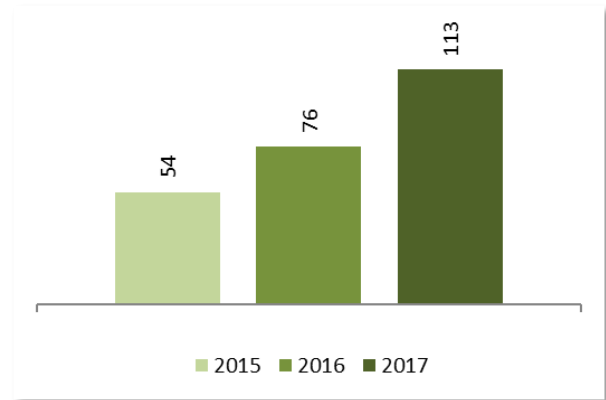
Indikatoren gir uttrykk for kvalitetsstandard, gjennom en samlet rangering av utvalgte nøkkeltall knyttet til alle kommunens tjenester.

Kommunebarometeret viser en rangering av kommunene basert på nøkkeltall fra året før. Kommunebarometeret er sist laget for 2017, basert på data fra 2016 (hovedsakelig foreløpige Kostratall).

Rangeringen går fra 1 til 428 der 1 er best. I kommunebarometeret for 2017 kom Rælingen på 238. plass i den samlede rangeringen av alle kommunene.

Rælingens plassering har blitt noe bedre siden 2016.

Kostnadsnivå i kommunebarometeret

Kilde: Kommunebarometeret

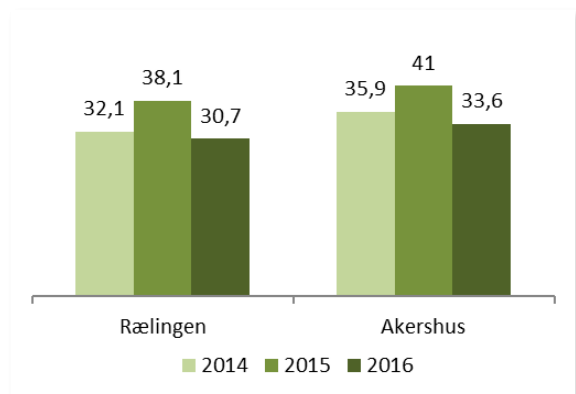
Rangering av kostnadsnivå i kommunebarometeret

Indikatoren gir uttrykk for ressursutnyttelse, gjennom en rangering av kostnadsnivået knyttet til alle kommunens tjenester. Lave netto utgifter pr. innbygger innen en tjeneste vurderes som god ressursutnyttelse.

I kommunebarometeret for 2017 kom Rælingen på 113. plass på kostnadsnivå, og det er spesielt innen skole, barnehage og barnevern vi har et lavt kostnadsnivå, mens kostnadsnivået innen pleie og omsorg er relativt høyt.

Kompetanse

Utdanningsnivå barnehage

Kilde: Kostra

Andel ansatte i barnehager (private og kommunale) med barnehagelærerutdanning eller annen pedagogisk utdanning

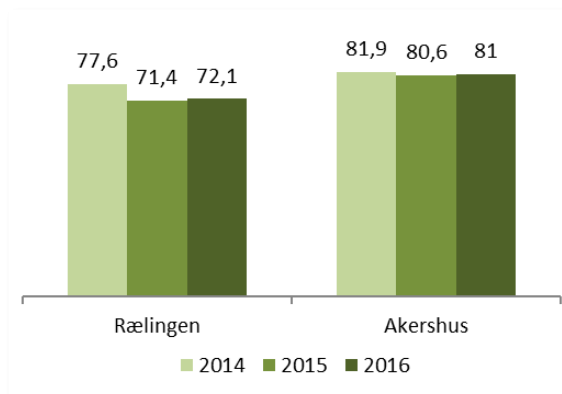
Indikatoren er et uttrykk for i hvilken grad kommunen klarer å rekruttere riktig kompetanse innen barnehage.

Indikatoren viser at barnehagene i Rælingen har 30,7 % høyskoleutdannede i 2016. Dette er en nedgang fra tidligere år, og fortsatt noe lavere enn gjennomsnittet i Akershus. Utdanningskodene er endret fom 2016, noe som fører til at tallene ikke er direkte sammenlignbare med tidligere år, dette er årsaken til at det er et så betydelig fall i andelen.

Vi har per desember 2016 4 årsverk barnehagelærere på dispensasjon, mot 7 i 2015. Nedgangen skyldes hovedsakelig endring i innrapporteringsrutiner til Utdanningsdirektoratet fra og med 2016. I de kommunale barnehagene har Rælingen kommune en reell økning i antall barnehagelærere, og pr. desember 2016 var det omtrent samme nivå på antall dispensasjoner fra kompetansekravet til pedagogiske ledere i de kommunale som de ikke-kommunale barnehagene. Tiltak som er gjennomført for å møte denne utfordringen er at vi er tidligere ute med rekruttering til barnehagene, samt at det gjennomføres arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning og tilleggstudning i barnehagepedagogikk for fem ansatte. I tillegg er tre pedagogiske ledere under videreutdanning. Tiltakene er forankret i egen kompetanseplan for barnehagene.

Andelen årsverk fagarbeidere i de kommunale barnehagene var i 2014 18,3%, i 2015 19,2%, mens i 2016 var denne andelen 24,2%. Disse tallene er hentet fra Visma HRM. Noe av økningen kan forklares med teorikurset som ble gjennomført hvor ufaglærte ansatte deretter har bestått fagbrev.

Utdanningsnivå skole

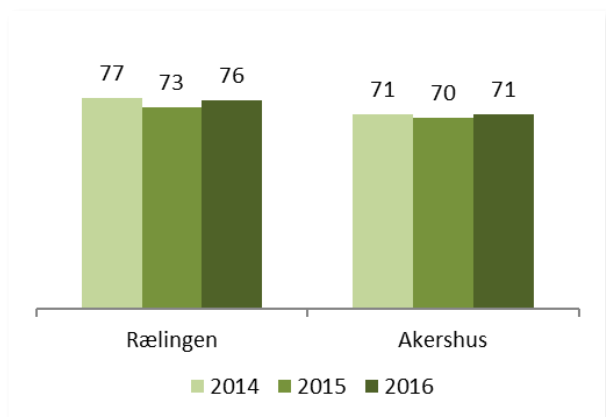
Kilde: Kostra

Andel lærere med universitets-/høyskoleutdanning og pedagogisk utdanning

Indikatoren er et uttrykk for i hvilken grad kommunen klarer å rekruttere riktig kompetanse innen skole.

Skolene i Rælingen har iht. Kostra kun 72,1 % lærere med godkjent utdanning, altså 27,9 % ansatte som jobber som lærere uten godkjent utdanning. Når datagrunnlaget hentes fra Visma HRM og vi ser detaljert på hver enkelt ansatt i skolen, har vi en andel lærere med godkjent utdanning på 87 %. Dersom vi teller årsverk er andelen på 90,5 % lærere med godkjent utdanning. Kommunen er i dialog med Statistisk sentralbyrå i forbindelse med det store avviket i denne statistikken.

Utdanningsnivå pleie og omsorg

Kilde: Kostra

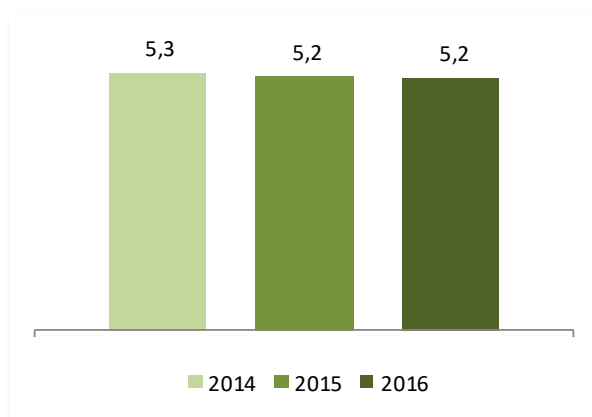
Andel årsverk i brukerrettede pleie- og omsorgstjenester med fagutdanning

Indikatoren er et uttrykk for i hvilken grad kommunen klarer å rekruttere riktig kompetanse innen pleie og omsorg.

I Rælingen har 76 % av årsverkene i brukerrettede pleie- og omsorgstjenester fagutdanning, en betydelig økning fra 2015. Tallene inkluderer helsefagarbeidere og høyskoleutdannede. Rælingen ligger bedre an enn Akershus, men det er fortsatt mange ufaglærte i brukerrettede pleie- og omsorgstjenester. I tallmaterialet tas det utgangspunkt i tjenesteområder hvor også ledere og administrasjon er en del. Dermed blir ikke målet for denne indikatoren 100%, men tett opptil. Tiltak for å møte denne utfordringen har i 2016 vært å starte opp gratis teorikurs for ufaglærte ansatte i tjenestene. 22 av våre ufaglærte ansatte innen pleie og omsorg deltok på dette kurset, som gir grunnlag for å kunne bestå teoriprøven som kreves for å kunne gå opp til fagprøven som praksiskandidat. Pr. desember 2016 hadde 13 av disse 22 bestått teoriprøven, mens 1 hadde og bestått fagprøven.

I tillegg har kommunen fokus på å lyse ut stillinger som fagarbeider ved ledighet, samt å øke stillingsstørrelse til ansatte fagarbeidere som ønsker dette fremfor å ansette ufaglærte.

Opplevd kompetanse

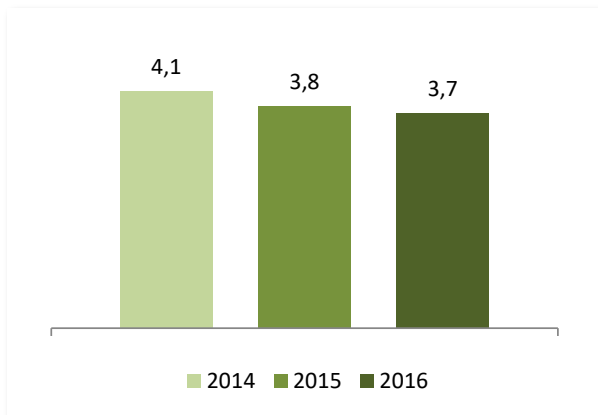

Kilde: Medarbeiderundersøkelsen

Gjennomsnittlig resultat for opplevelse av egen kompetanse

Indikatoren er et uttrykk for i hvilken grad kommunens ansatte opplever å ha riktig kompetanse. Indikatoren måles i medarbeiderundersøkelsen, og viser gjennomsnittlig score på en skala fra 1 til 6 der 6 er best. De ansatte har rangert utsagnet «Jeg har tilstrekkelig kompetanse til å utføre mine arbeidsoppgaver».

Indikatoren er sist målt i medarbeiderundersøkelsen for 2016 og viser en gjennomsnittlig score på 5,2. Dette er et godt resultat som indikerer at de fleste ansatte i Rælingen kommune har riktig kompetanse til å kunne utføre jobben sin på en tilfredsstillende måte. Dette handler om at man verken opplever å ha for høy eller for lav kompetanse for de arbeidsoppgaver man skal utføre.

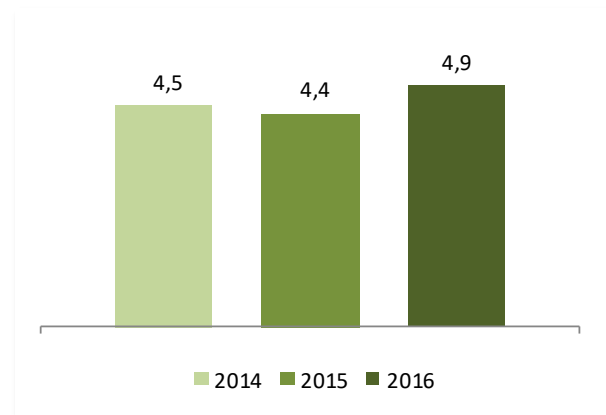
Turnover

Kilde: Visma HRM

Andel ansatte som har sluttet i kommunen i løpet av året

Indikatoren er et uttrykk for i hvilken grad kommunen klarer å beholde kompetanse i organisasjonen. Indikatoren viser antall årsverk blant de faste ansatte som har sluttet (ikke pensjon, AFP eller uførepensjon) i prosent av totalt antall årsverk.

Indikatoren er sist målt for 2016 og viser at 3,7 % av de faste ansatte sluttet i løpet av 2016. Dette er en positiv utvikling fra 2015. Høyest andel sluttet finner vi i barnehager og teknisk med hhv. 5 % og 5,3 %. Lavest i kultur med 0 %.

Organisasjonskultur*Opplevd organisasjonskultur*

Kilde: Medarbeiderundersøkelsen

Gjennomsnittlig resultat for utvalgte utsagn knyttet til organisasjonskultur

Indikatoren er et uttrykk for i hvilken grad vi har en organisasjonskultur som er basert på helhetsforståelse, levende verdigrunnlag og felles mål. Indikatoren måles i medarbeiderundersøkelsen, og viser gjennomsnittlig score på en skala fra 1 til 6 der 6 er best. De ansatte har rangert følgende utsagn: «Vår enhetsleder sikrer felles grunnlag for, og eierskap til, beslutninger», «Jeg kjenner kommunens tre verdier og bruker de aktivt i min jobb» og «Jeg vet hvilke felles mål vi har». Indikatoren er sist målt i medarbeiderundersøkelsen for 2016 og viser en gjennomsnittlig score på 4,9. Dette er et godt resultat og viser en forbedring fra 2015.